

ANTONI Z NAPACHANIA

Antoni urodził się 1 września 1494 roku w podpoznańskiej wsi Napachanie. Wywodził się z chłopskiej rodziny, był synem Marcina, sołtysa Napachania. Nie znamy środowiska, w jakim zdobywał fundamenty pod przyszłe wykształcenie akademickie. Najprawdopodobniej podstawy wiedzy zdobył w szkole katedralnej w Poznaniu. W wieku 17 lat został wpisany w poczet studentów Akademii Krakowskiej. W 1513 roku uzyskał stopień bakałarza a 6 lat później, w 1519 roku zdobył mistrzostwo nauk wyzwolonych, uzyskując tytuł magistra. Jeszcze tego samego roku objął seniorat szkoły katedralnej na Wawelu, reformując jej program w duchu odrodzenia. W 1526 roku uzyskał tytuł docenta Uniwersytetu Krakowskiego i członkostwo Kolegium Mniejszego, a już w dwa lata później został członkiem Kolegium Większego na wydziale filozoficznym. Antoni był już wówczas autorem kilku podręczników uniwersyteckich. Wśród wykładowców wyróżniał się znajomością literatury starożytnej, greki, propagowaniem idei humanizmu. Ożywioną działalność pedagogiczną prowadził przez 20 lat. W 1539 roku przeszedł na wydział teologiczny, a już rok później uzyskał tytuł doktora teologii. W uznaniu zasług przez kolejne kadencje w latach 1552- 1554 pełnił funkcję rektora Akademii Krakowskiej. Był także kapelanem i kaznodzieją króla Zygmunta Augusta oraz kanonikiem Św. Floriana na Kleparzu w Krakowie. W polskim piśmiennictwie zaznaczył się trwale przez wydanie w roku 1559 pierwszej książki teologicznej pisanej w języku polskim zatytułowanej: „Enchiridion, to jest książki ręczne o nauce chrześcijańskiej, poświęcona walce z reformacją i nurtami protestanckimi w chrześcijaństwie”. Poza pracą literacką wykładał grekę, szczególnie polecał czytać Iliadę Homera. Studiował pisma Erazma z Rotterdamu. Do uczniów Antoniego należał m.in. Stanisław Orzechowski. W początkach XVII wieku pisarz Szymon Stawropolski zaliczył Antoniego do grona stu najwybitniejszych polskich pisarzy. Antoni zmarł w 1561 roku w wieku 67 lat.

Źródło: Henryk Barycz, w: [Polski Słownik Biograficzny](#). T. 1. [Kraków: Polska Akademia Umiejętności](#)